

ANALYSE

FÅ FORBRUGERE FÅR FJERNVARME FRA MEGET DYRE FORSYNINGER

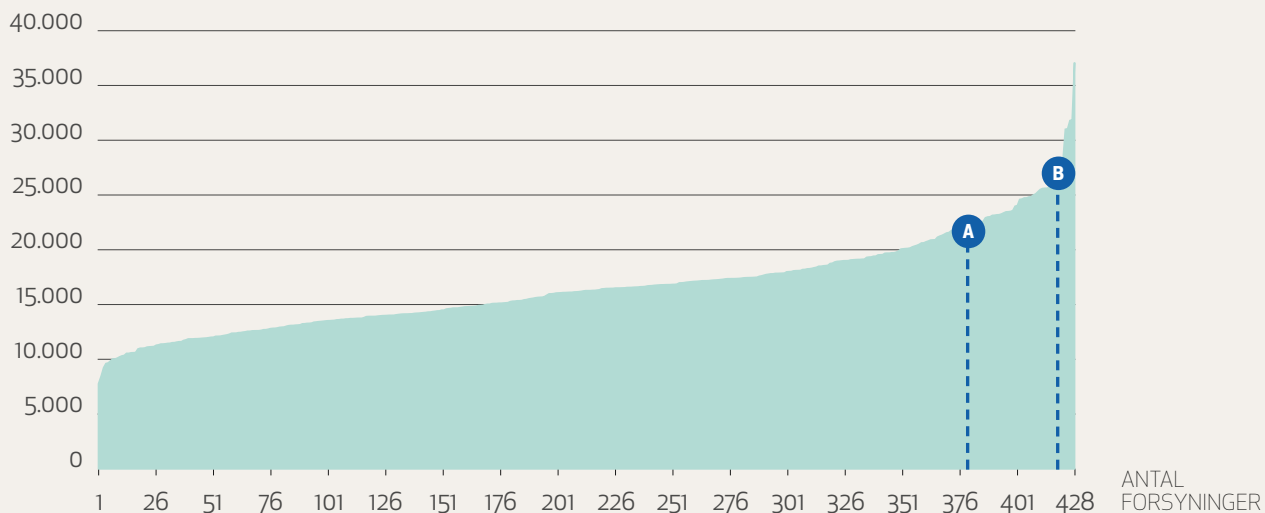
På baggrund af Energitilsynets prisstatistik eller lignende statistikker over fjernvarmepriser vises priserne i artikler og analyser i medierne ofte i en figur for grafisk at illustrere de store prisforskelle mellem de forskellige fjernvarmeværker. Figur 15 illustrerer problemstillingen, og figuren er udarbejdet på baggrund af priser fra Energitilsynets prisstatistik fra december 2013.

Statistikken tager udgangspunkt i priserne for at opvarme en standardbolig på 130 kvm. og et varmeforbrug på 18,1 MWh, da alle fjernvarmeforsyninger indberetter priser for denne type bolig. Opgørelsen af priser for standardboliger gør fjernvarmepriserne sammenlignelige på tværs af fjernvarmeforsyningerne i Danmark og er derfor et godt grundlag for at sammenligne fjernvarmepriserne i forskellige forsyningsområder.

Det har ikke betydning for denne analyses tendenser og konklusioner hvilken type standardbolig, der anvendes (se i øvrigt faktaboks sidst i denne analyse).

Når Energitilsynet offentliggør en ny varmeprisstatistik, er det ofte de dyreste fjernvarmeforsyninger, der får mest omtale i medierne. En ny opgørelse viser imidlertid, at de ti dyreste varmeforsyninger kun står for 1 promille af varmesalget, og at de 50 dyreste varmeforsyninger står for 1 procent af varmesalget i Danmark. 97 pct. af varmen leveres til under den halve pris af den dyreste varmeforsyning.

FIGUR 15 | VARMEPRISER FOR EN STANDARDBOLIG PÅ 130 KVM. MED ET ÅRLIGT VARMEFORBRUG PÅ 18,1 MWH, FORSYNINGER SORTERET EFTER PRIS, KR. PR. ÅR.

A DE 50 DYRESTE FJERNVARMEFORSYNINGER HAR PRISER FRA 21.950 KR. OG OPEFTER.

B DE 10 DYRESTE FJERNVARMEFORSYNINGER HAR PRISER FRA 26.385 KR. OG OPEFTER.

Kilde: Energitilsynets prisstatistik fra december 2013, som er baseret på anmeldelser til Energitilsynet fra 2012/2013.

Note: Det er kun forsyninger med leverance til husstande, der indgår i figuren. Priserne i figuren er den årlige varmepris inklusive moms for en standardbolig med et areal på 130 kvm. med et årligt varmeforbrug på 18,1 MWh.

De billigste forsyninger leverer fjernvarme til 8.000-10.000 kr. pr. år, mens de dyreste fjernvarmeforsyninger har priser på 30.000-37.000 kr. pr. år for at opvarme en standardbolig på 130 kvm. med et årligt varmeforbrug på 18,1 MWh (figur 15). De store forskelle i varmepriserne er velkendte og har tidligere været undersøgt og beskrevet i flere analyser, senest i analysen "Store forskelle i varmepriserne – hvorfor?", gennemført af Energitilsynet i foråret 2013. Analysen blev offentliggjort i maj 2013 i Resultater og Udfordringer 2012² og undersøgte – ved hjælp af en statistisk model – hvorfor der er så store forskelle i varmepriserne ved hjælp af en statistisk model.

DE DYRESTE FJERNVARMEFORSYNINGER ER TYPISK MEGET SMÅ

De 10 dyreste fjernvarmeforsyninger udgør ca. 2 pct. af de 428 fjernvarmeforsyninger, der indgår i Energitilsynets prisstatistik og har priser fra godt 26.000 kr. pr. år og opefter, markeret som punkt B i figur 15. De 50 dyreste fjernvarmeforsyninger (ca. 12 pct. af de 428 fjernvarmeforsyninger) har priser fra omkring 22.000 kr. pr. år. eller højere for at opvarme en standardbolig på 130 kvm. med et varmeforbrug på 18,1 MWh (markeret som punkt A i figur 15). Det relativt store antal forsyninger med høje varmepriser kan give indtryk af, at mange varmebrugere har relativt høje varmepriser.

Billedet er imidlertid noget mere nuanceret.

Fjernvarmeforsyningerne, der indgår i figur 15, leverer således vidt forskellige mængder fjernvarme til et meget forskelligt antal fjernvarmebrugere. De små fjernvarmeforsyninger har kun et par hundrede forbrugere og et varmesalg på blot 2.000 – 4.000 MWh varme, mens de store forsyninger har flere end hundrede tusinde forbrugere og leverer mere end en million MWh varme om året. I figur 15 er hver fjernvarmeforsynings varmepris vist som ét punkt, uanset om de leverer varme til hundrede tusinder af forbrugere, eller de blot leverer til et par hundrede forbrugere.

De ti dyreste forsyninger står således for en meget lille del af det samlede varmesalg. Og de 50 dyreste forsyninger står også for en mindre andel af varmesalget (tabel 3).

² Analysen kan findes her: http://energitilsynet.dk/fileadmin/Filer/0_-_Nyt_site/VARME/Materiale_til_varmenyheder/2013-05_-_Varmeprisanalyse/Varmeprisanalyse.pdf

Tabel 3 viser, at de 10 dyreste fjernvarmeforsyninger udgør ca. 2 pct. af fjernvarmeforsyningerne i prisstatistikken, men de står kun for en promille af fjernvarmesalget i Danmark. De 50 dyreste udgør ca. 12 pct. af fjernvarmeforsyningerne, men står til sammen for blot 1 pct. af fjernvarmesalget i Danmark. Dette skyldes, at de dyreste forsyninger typisk er ganske små. Og 97 pct. af fjernvarmen leveres til en pris, der er under halvdelen af prisen i den dyreste fjernvarmeforsyning.

Der er en stærk sammenhæng mellem en fjernvarmeforsynings varmesalg og antallet af forbrugere, men man kan ikke præcist omregne varmesalget i MWh til, hvor mange husstande en given forsyning leverer varme til³. De 10 dyreste fjernvarmeforsyninger, der leverer 1 promille af fjernvarmen i Danmark, leverer dog varme til omtrent 1 promille af de ca. 1,6 millioner husstande i Danmark med fjernvarme⁴, og de 50 dyreste fjernvarmeforsyninger, der tegner sig for 1 pct. af den samlede leverance, forsyner også omkring 1 pct. af husstandene med fjernvarme.

Analysen underbygger, at den grafiske illustration af fjernvarmepriserne i figur 15 ikke er en retvisende illustration af det prisniveau, fjernvarmeforbrugere har. Figur 16 viser et mere nuanceret billede af, hvilket prisniveau fjernvarmeforbrugere har. Det er således en mindre andel af fjernvarmeforbrugere, der oplever et relativt højt varmeniveau hos deres fjernvarmeforsyning (figur 16).

Det turkise område i figur 16 er identisk med det turkise område i figur 15 og viser hver fjernvarmeforsynings varmempris for en standardbolig på 130 kvm. med et årligt varmeforbrug på 18,1 MWh. Den sorte linie viser, hvilket prisniveau fjernvarme-

forbrugere har for fjernvarmen og hvor meget af fjernvarmen, der leveres til en given pris, når der tages højde for, at fjernvarmeforsyningerne er af forskellig størrelse, målt på hvor mange MWh varme forsyningerne leverer.

For at kunne vise begge grafer i samme figur er antallet af fjernvarmeforsyninger fra figur 15 omregnet til andel af samtlige fjernvarmeforsyninger. Punkterne A og B på det turkise område i figur 16 markerer de samme to punkter som i figur 15. A markerer den 50. dyreste fjernvarmeforsyning, og B markerer den 10. dyreste fjernvarmeforsyning.

Punktet A* på den sorte linje markerer præcis den samme fjernvarmeforsyning, som punkt A på det grønne område, altså fjernvarmeforsyningen med den 50. højeste fjernvarmepris. Forskellen på placeringen af punkt A og A* viser grafisk det samme som fremgår af tabel 3, nemlig at de 50 dyreste fjernvarmeforsyninger udgør 12 pct. af det samlede antal forsyninger, men kun leverer 1 pct. af fjernvarmen⁵. På tilsvarende vis markerer punktet B* på den sorte linje fjernvarmeforsyningen med den 10. højeste varmempris – den samme forsyning som er markeret med punkt B på det grønne område. Punkt B* ligger meget tæt på 100 pct. på grafen, fordi de 10 dyreste fjernvarmeforsyninger kun leverer 1 promille af fjernvarmen.

FJERNVARMEN ER GENERELT EN BILLIG OPVARMINGSFORM FOR FORBRUGERNE

Situationen på fjernvarmeområdet ser altså væsentlig anderledes ud, hvis man ser på figur 16 frem for figur 15, som er den måde fjernvarmepriserne typisk illustreres på. Figur 16 viser, at langt hovedparten af fjernvarmeforbrugere modtager relativt billig varme fra deres fjernvarmeforsyning, mens det kun er en mindre andel af fjernvarmeforbrugere, der oplever et relativt højt varmeniveau hos deres fjernvarmeforsyning. De relativt få varmeforbrugere, der er kunder ved de dyreste fjernvarmeforsyninger, står imidlertid i en svær situation.

3 Varmeforbruget pr. husstand varierer og nogle forsyninger leverer betydelige mængder fjernvarme til erhverv, imens andre forsyninger udelukkende leverer til private husstande.

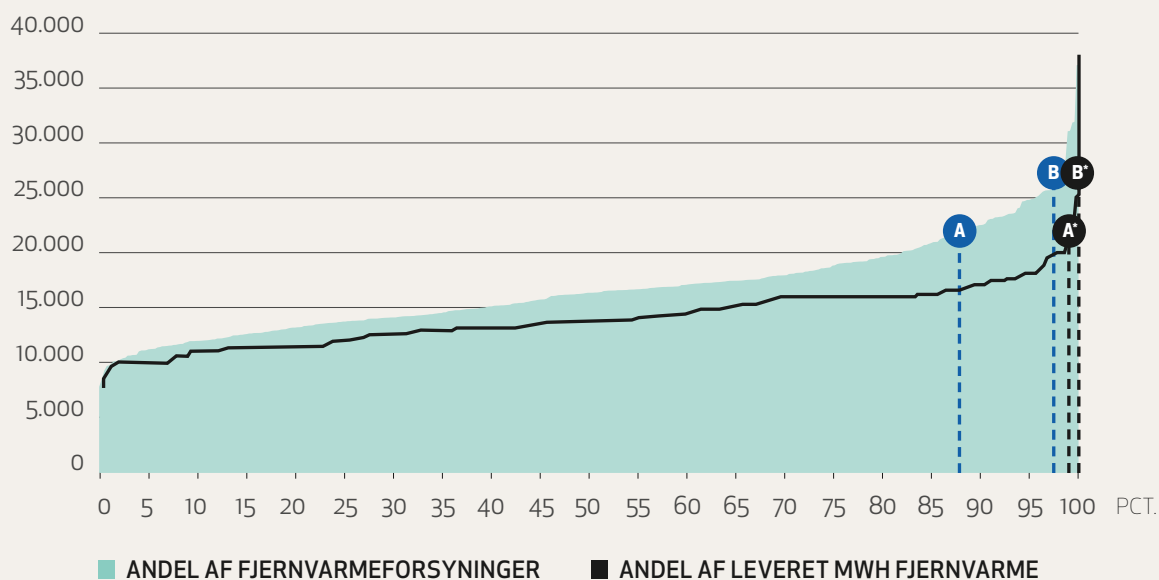
4 <http://www.statistikbanken.dk/>

5 Dette ses ved at 88 pct. af fjernvarmeforsyningerne i figur 15 har lavere priser end punkt A, hvilket medfører at de resterende 12 pct. har samme varmempris som punkt A eller højere. Tilsvarende leveres 99 pct. af varmen til en lavere pris end punkt A* i figur 16, hvilket betyder at 1 pct. af varmen leveres til samme pris som punkt A* eller højere.

TABEL 3 | FORDELING AF VARMESALG OG VARMEPRISER

Gruppe af forsyninger	Andel af fjernvarmeforsyninger	Andel af fjernvarmeleverance	Varmepris
10 dyreste (Punkt B)	2 pct. (10 af 428)	1 promille	26.385 – 37.090 kr.
50 dyreste (Punkt A)	12 pct. (50 af 428)	1 pct.	21.950 – 37.090 kr.
318 billigste	74 pct. (318 af 428)	97 pct.	7.758 – 18.545 kr.

FIGUR 16 | VARMEPRISER FOR EN STANDARDBOLIG PÅ 130 KVM, SORTERET EFTER PRIS OG OPGJORT EFTER ANDEL AF SAMLET FJERNVARMELEVERANCE OG ANDEL AF FJERNVARMEFORSYNINGER, DECEMBER 2013, KR. PR. ÅR.

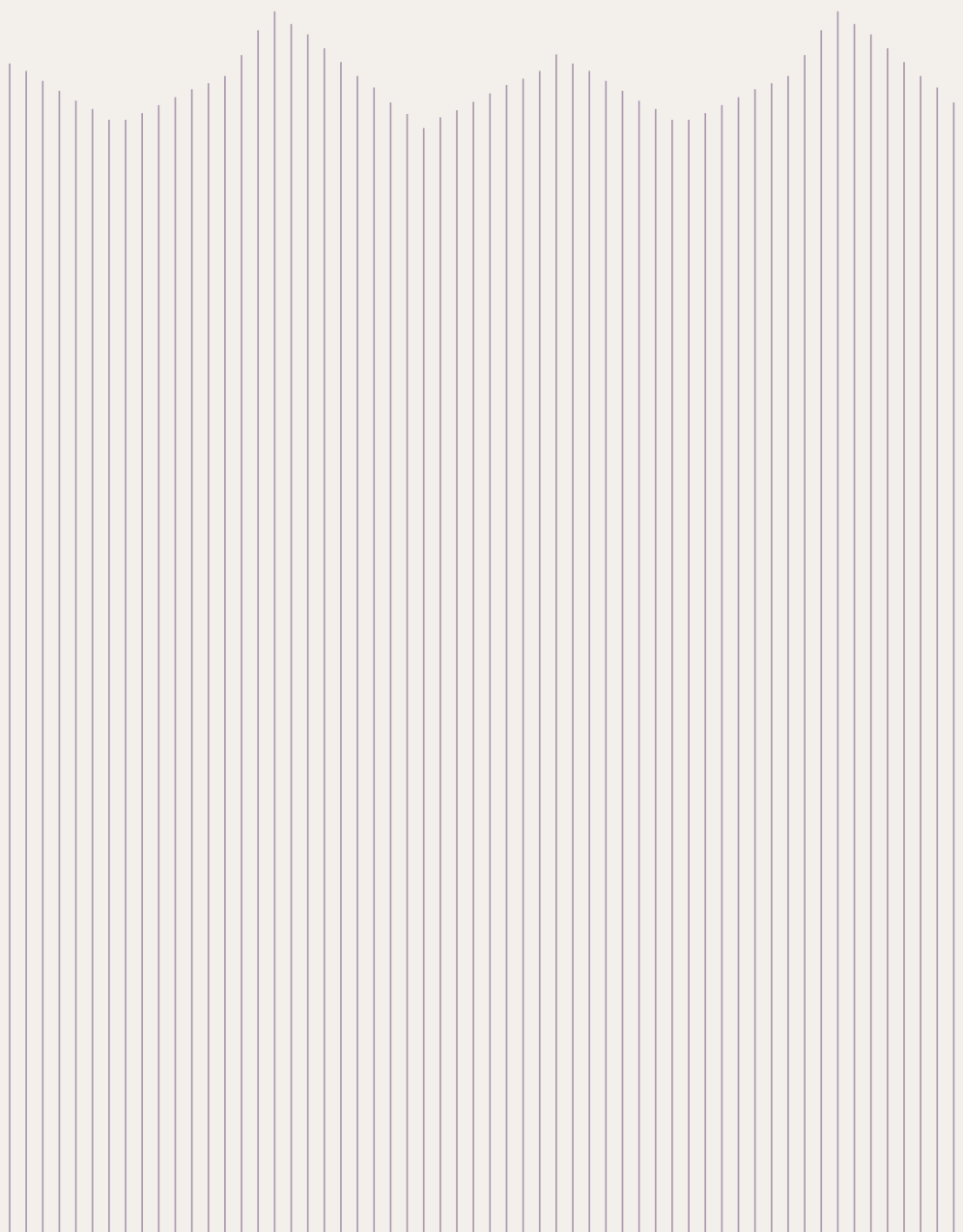

A* A* VISER AT DE 50 DYRESTE FORSYNINGER KUN STÅR FOR 1 PCT. AF FJERNVARMESALGET, SELVOM DE JF. PUNKT A UDGØR 12 % AF FORSYNINGERNE.

B* B* VISER AT DE 10 DYRESTE FORSYNINGER KUN STÅR FOR 1 PROMILLE AF FJERNVARMESALGET, SELVOM DE JF. PUNKT B UDGØR 2 % AF FORSYNINGERNE.

Kilde: Baseret på priser fra Energitilsynets prisstatistik pr. december 2013 samt fjernvarmeselskabernes indberetninger af budgetteret årssalg i MWh til Energitilsynet.

Note: Figuren omfatter kun fjernvarmeforsyninger med leverance til boliger. Priserne er oplyst inklusive moms.

Selv om en relativt lille gruppe af fjernvarme-
forbrugere har høje varmepriser, så har
hovedparten af fjernvarmeforbrugerne
relativt lave varmepriser. De overvejende lave
fjernvarmepriser betyder ikke, at der ikke er
mulighed for at gøre tingene bedre og mere
effektivt i fjernvarmesektoren.

De dyreste fjernvarmeforsyninger har typisk et lille kundegrundlag med stor afstand mellem forbrugerne. Mange af forsyningerne anvender naturgas som primært brændsel og er af Energistyrelsen kategoriseret som såkaldte barmarksværker. Barmarksværkerne blev hovedsageligt opført i 1990'erne, og mange af forsyningerne er kraftvarmeverker og producerer elektricitet sammen med fjernvarmen.

Siden opførelsen af barmarksværkerne er naturgaspriserne imidlertid steget markant, og der er lagt højere afgifter på afbrænding af naturgas. Udviklingen på elmarkedet betyder, at der er færre timer, hvor det kan betale sig for de små kraftvarmeverker at producere elektricitet. Samtidig betyder det spredte kundegrundlag, at barmarksværkernes omkostninger generelt er højere end i andre forsyninger. Fjernvarmeforsyningernes nødvendige omkostninger kan, jf. varmeforsyningsloven, indregnes i varmepriserne, hvilket betyder, at de høje omkostninger i de dyreste fjernvarmeforsyninger medfører relativt høje varmepriser for varmeforbrugerne.

I de senere år har der været flere politiske initiativer for at nedbringe varmepriserne i de dyreste fjernvarmeforsyninger og i særdeleshed barmarksværkerne. I juni 2000 vedtog den daværende regering i et bredt forlig at afsætte 370 mio. kr. til at nedbringe gælden i nødlidende barmarksværker og andre decentrale kraftvarmeverker. I Energiforliget fra marts 2012 fik de 35 kraftvarmeverker med de højeste varmepriser mulighed for at installere en biomassekedel på op til 1 MW for at nedbringe varmepriserne.

Selv om en relativt lille gruppe af fjernvarmeforbrugere har høje varmepriser, så har hovedparten af fjernvarmeforbrugerne relativt lave varmepriser. De overvejende lave fjernvarmepriser betyder ikke, at der ikke er mulighed for at gøre tingene bedre og mere effektivt i fjernvarmesektoren. Det har fjernvarmeforsyningerne vist, fx ved løbende at gennemføre investeringer i ny teknologi, indgå i fusioner eller samarbejder med andre og ved at udlicitere opgaver for at blive mere omkostningseffektive. Den lange historik med tiltag for at opnå omkostningsbesparelser underbygger, at det også fremadrettet er muligt at optimere og strømline fjernvarmeforsyningernes forretning.

EFFEKTIVISERING AF FJERNVARMESEKTOREN

Det er netop ønsket om en endnu mere effektiv fjernvarmesektor i Danmark, der ligger til grund for, at fjernvarmesektoren er blevet en del af regeringens Vækstplan for Energi og Klima fra december 2013. Vækstplanen omfatter en række initiativer på fjernvarmeområdet, som skal medvirke til en mere effektiv fjernvarmesektor i Danmark. Arbejdet omfatter 1) en styrkelse af datagrundlaget i samarbejde med fjernvarmesektoren med henblik på at gennemføre en robust sammenligning af fjernvarmeverkerne, 2) udvikling af fælles regnskabsstandarder og kontoplaner for fjernvarmesektoren, 3) udvikling af en solid benchmarkingmodel for fjernvarmesektoren, og 4) en vurdering af behovet for ændret regulering i fjernvarmesektoren.

På baggrund af regeringens vækstplan er der nedsat en styregruppe, ledet af Klima-, Energi- og Bygningsministeriet og et sekretariat, ledet af Erhvervs- og Vækstministeriet, for arbejdet om effektivitetssammenligning i fjernvarmesektoren. Arbejdet med 1)-3) gennemføres inden udgangen af 2014.

FAKTA | STANDARDBOLIG

HVORFOR BENYTTE EN STANDARDBOLIG PÅ 130 KVM. OG ET FORBRUG PÅ 18,1 MWH?

Energitilsynets prisstatistik indeholder fjernvarmeprisen for at opvarme en bolig på 130 kvm. med et årligt varmeforbrug på 18,1 MWh og for de fleste forsyninger også prisen for at opvarme en bolig på 75 kvm. med et varmeforbrug på 15 MWh, for hver fjernvarmeforsyning, der leverer varme til husholdninger. Årsagen til, at priserne vises for netop disse to 'standardboliger', er, at alle fjernvarmeforsyninger indberetter priser for en bolig på 130 kvm og et varmeforbrug på 18,1 MWh, men det er ikke alle forsyninger, der indberetter priser for boliger på 75 kvm. og et forbrug på 15 MWh, da fjernvarmeforsyningerne kun indberetter priser for de kundegrupper, der findes i deres kundegrundlag.

Selv om standardboligerne har både et standardiseret areal og varmeforbrug, er det primært varmeforbruget, der er afgørende for varmeprisen.

VALGET AF STANDARDBOLIG HAR IKKE BETYDNING FOR RESULTATERNE

Fjernvarmeforsyningernes varmepriser for hver af de to standardboliger hænger meget tæt sammen. Derfor har det ikke betydning for konklusionerne i denne analyse, om man tager udgangspunkt i den ene standardbolig frem for den anden. Rent teknisk er den såkaldte korrelationskoefficient mellem pris for de to standardboliger på 0,98, hvilket betyder, at der er en næsten perfekt lineær sammenhæng mellem priserne for at opvarme hver af de to standardboliger.

VARMEPRISENS SAMMENSÆTNING OG OMREGNING AF PRISER

Energitilsynet er opmærksom på, at standardboligen på 130 kvm. og et varmeforbrug på 18,1 MWh formentlig ikke afspejler den gennemsnitlige varmeforbrugers forhold og forbrug. Energitilsynet kender imidlertid ikke forbrugernes faktiske varmeforbrug, da en forbruger ved en fjernvarmeforsyning (en måler) kan dække over alt fra én bolig til en hel boligblok. De to standardboliger anvendes fortsat, dels fordi de specifikt fremgår af anmeldelsesbekendtgørelsen på varmeområdet, men også fordi det har en informationsværdi at anvende de samme standardboliger år for år, så priserne kan sammenlignes over tid.

Standardboligen på 130 kvm og et varmeforbrug på 18,1 MWh vurderes at have et større varmeforbrug end en typisk bolig, der får fjernvarme, har i dag. Det betyder, at varmepriserne i denne analyse overvurderer, hvad den typiske fjernvarmeforbruger faktisk betaler for at få opvarmet sin bolig. Standardboligens høje forbrug har dog ikke betydning for prisforskellene og fordelingen af priser (figur 15 og 16), men har betydning for prisniveauet.

Fjernvarmeforsyningernes priser består af op til flere elementer: en variabel betaling baseret på fjernvarmeforbrugers konkrete forbrug, et fast bidrag, der typisk består af et abonnementsbidrag og et "effektbidrag", der afgøres af boligens størrelse, og endelig kan der være et såkaldt incitamentsbidrag, der oftest bestemmes ud fra, hvor optimalt forbrugerne anvender varmen (hvilken temperatur returvandet har).

Fjernvarmesektorens indtægter fordeles sig med ca. 73 pct. fra den variable del af prisen, ca. 25 pct. fra de faste bidrag og ca. 2 pct. fra incitamentsafregningen. Se nærmere herom på Energitilsynets hjemmeside under punktet "Fjernvarmestatistik".

Varmeprisen for en standardbolig kan ikke omregnes til en nøjagtig pris for at opvarme en bolig med et andet varmekonsum, men der kan beregnes en 'tilnærmet' varmepris for en bolig med et andet forbrug. Hvis man vil se på varmeprisen for en bolig på 130 kvm. med et varmekonsum på 9 MWh frem for standardboligen med et forbrug på 18,1 MWh kan en tilnærmet varmepris beregnes ved at op-/nedskalere varmeprisen i forhold til varmekonsumet. Dvs. prisen vil være omtrent det halve for et 9 MWh forbrug i forhold til et 18,1 MWh forbrug. Prisen skaleres i forhold til varmekonsumet, fordi varmekonsumet udgør det største element i beregningen af varmeprisen for en given bolig.

DEN GENNEMSNITLIGE VARMEPRIS

Den gennemsnitlige varmepris kan opgøres på to måder. Ved et såkaldt simpelt gennemsnit af varmeprisen for hver forsyning eller ved et såkaldt vægtet gennemsnit, hvor priserne ved hver forsyning 'vægtes' i forhold til en given faktor, fx fjernvarmesalget i MWh eller antallet af fjernvarmeforbrugere (fjernvarmemålere). Det vægtede gennemsnit betyder, at nogle forsyninger vejer tungere i beregningen af gennemsnittet end andre, fx fordi de sælger mere varme eller har flere forbrugere.

Den 'simple' gennemsnitspris for fjernvarme kan beregnes ud fra varmepriserne i figur 15 og er på ca. 16.600 kr. inklusive moms for at opvarme en bolig på 130 kvm. og et varmekonsum på 18,1 MWh. Beregnes et gennemsnit, der er vægtet i forhold til fjernvarmeforsyningernes varmesalg målt i MWh, er gennemsnitsprisen på 13.900 kr., hvilket er godt 16 pct. lavere end det 'simple' gennemsnit. Det vægtede gennemsnit er mere retvisende for, hvor meget den gennemsnitlige forbruger betaler for fjernvarmen.

For de to standardboliger gælder, at (den uvægtede) gennemsnitsprisen for et 18,1 MWh varmekonsum (i en 130 kvm. bolig) er 16.595 kr., mens den for et 15 MWh varmekonsum (i en 75 kvm. bolig) er 13.319 kr. Det vil sige, at den beregnede gennemsnitsvarmepris reduceres med ca. 20 pct., når varmekonsumet reduceres med 17 pct., og kvm reduceres med 40 pct.